

Uchwała Nr XXI/197/08
Rady Gminy Żurawica
z dnia 20 listopada 2008 r.

w sprawie: zatwierdzenia **Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu Gminy Żurawica.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Nr 142 z 2001r., poz. 1591 ze zmianami) Rada Gminy w Żurawicy:

postanawia

§1.

Uchwalić „**Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla terenu Gminy Żurawica**”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Żurawica

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

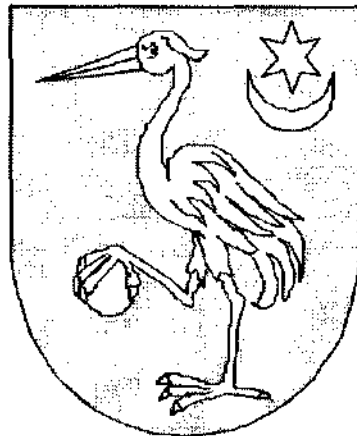
PRZEWODNICZĄCY RADY

Lucjan Fac
Lucjan Fac

Załącznik do Uchwały Nr XXI/197/08
Rady Gminy Żurawicy z 20 listopada 2008 r

PROGRAM

USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA TERENU GMINY ŻURAWICA

sierpień 2008

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	2
1.1. Wprowadzenie	2
1.2. Ogólna charakterystyka Gminy Żurawica	4
1.3. Cel i zadania programu	5
1.4. Metodyka opracowania programu	5
2. CHARAKTERYSTYKA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I ODDZIAŁYWANIE AZBESTU NA ZDROWIE LUDZI	6
2.1. Występowanie i zastosowanie azbestu	6
2.2. Oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzi	7
2.3. Użytkowanie wyrobów zawierających azbest	9
3. PODSTAWOWE REGULACJE PRAWNE W ZAKRESIE UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE	10
3.1. Ustawy	10
3.2. Rozporządzenia	10
3.3. Obowiązki	13
4. STAN AKTUALNY W ZAKRESIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I GOSPODARKI ODPADAMI AZBESTOWYMI	15
4.1. Wprowadzenie	15
4.2. Składowiska odpadów azbestowych	21
5. PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW AZBESTOWYCH	22
5.1. Założenia Programu	22
5.2. Oszacowanie ilości wyrobów zawierających azbest wymagających usunięcia oraz pojemności potrzebnych składowisk	22
5.3. Cele w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej	22
5.4. Koszty wdrożenia "Programu ..."	23
6. PODSUMOWANIE	24

1. WSTĘP

1.1. Wprowadzenie

Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku przyjęła "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski"¹. Program ten obejmuje okres 30-letni, tj. lata 2003 - 2032.

„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” powstał w wyniku:

- przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. – w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), w której Rada Ministrów została wezwana m.in. do opracowania programu zmierzającego do wycofywania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski,
- realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z 1998 r., Nr 156, poz. 1018, z 2000 r. Nr 88, poz. 986, oraz z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1793) oraz odpowiednich przepisów wykonawczych do tej ustawy,
- potrzeb oczyszczania kraju z azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Szerokie jego zastosowanie nastąpiło w wyniku rewolucji przemysłowej w okresie ostatnich 100 lat. Azbest stosowany był w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, przede wszystkim do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, a także rur. Z uwagi na swoje niewątpliwe zalety, jak odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, działanie kwasów, substancji żrących a także elastyczność itp. wykorzystywany był chętnie jako cenny surowiec również w Polsce.

Na terenie kraju znajduje się ogółem 15.466 tys. ton wyrobów zawierających azbest, w tym: 14.866 tys. ton płyt azbestowo-cementowych (1.351.500 tys. m²), 600 tys. ton rur i innych wyrobów azbestowo-cementowych.

Zabezpieczenie i usuwanie tak znacznych ilości wyrobów wiąże się z dużymi kosztami, które nawet w zakładanym okresie (30 lat) usuwania stanowią będą znaczne obciążenie finansowe.

Trwałość płyt azbestowo-cementowych określa się na około 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy.

Program został opracowany zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. Nr 62, poz. 627) i ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. Nr 62, poz. 628).

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085), opracowane są programy ochrony środowiska, których częścią składową są wojewódzkie, powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami. Programy te mogą uwzględniać gospodarkę odpadami azbestowymi.

Zakłada się, iż w perspektywie długofalowej, realizacja wymienionych wyżej programów, a w tym celów nakreślonych w „PROGRAMIE USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST STOSOWANYCH NA TERYTORIUM POLSKI”, odbywać się będzie również w ramach w pełni skoordynowanych przedsięwzięć zaplanowanych w Narodowym Planie Rozwoju (NPR), który stanowić będzie podstawę finansowego wsparcia z Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej. Dofinansowanie realizacji niektórych elementów „Programu...” z tych środków wymagać będzie ich uwzględnienia w

¹ W dalszej części niniejszego opracowania przyjęto nazwę krajowy "Program .."

programach operacyjnych zgodnych ze średniookresowymi strategiami strukturalnymi NPR, w tym w szczególności z:

- Narodową Strategią Ochrony Środowiska, w której dostosowanie do wymagań prawa wspólnotowego w zakresie gospodarki odpadami (w tym odpadami niebezpiecznymi) zaliczono do działań o charakterze priorytetowym,
- Narodową Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa, w ramach której winny być rozwiązane problemy wysypisk odpadów zlokalizowanych na obszarach gmin wiejskich,
- Narodową Strategią Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w odniesieniu do obszarów o wysokiej stopie bezrobocia, gdzie realizacja „Programu...” wywoła ożywienie w branży remontowo-budowlanej i przyczyni się do stworzenia nowych miejsc pracy,
- oraz Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego, która zakłada pełną harmonizację działań podejmowanych na rzecz rozwoju regionalnego z zasadą ekorozwoju, zawartą w II Polityce Ekologicznej Państwa i wynikająca z zobowiązań międzynarodowych Polski.

Na podstawie ustawy z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz.U. Nr 48, poz. 550, z późn. zmianami) Rada Ministrów uchwałą Nr 105 z dnia 28 grudnia 2000 r. przyjęła Narodową Strategię Rozwoju Regionalnego (NSRR) na lata 2001-2006, stanowiącą jedno z narzędzi tworzonego systemu polityki rozwoju regionalnego w Polsce. Działania zawarte w NSRR przewidziane zostały w Narodowym Programie Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej (NPPC) – w priorytecie nr 21 Polityka regionalna i koordynacja instrumentów strukturalnych. W NPPC zaplanowano również dostosowanie do wymagań Dyrektywy Rady 87/217/REWG w sprawie zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia środowiska azbestem w ramach działań wymienionych w priorytecie nr 22.3 Dostosowanie do wymagań prawa wspólnotowego w zakresie gospodarki odpadami oraz priorytecie nr 22.4 Dostosowanie do wymagań prawa wspólnotowego w zakresie jakości powietrza.

1.2. Ogólna charakterystyka Gminy Żurawica

INFORMACJE OGÓLNE

- Powierzchnia - 9575 ha, w tym: grunty orne 6008 ha, sady 330 ha, łąki i pastwiska 986 ha, lasy 1061 ha.
- Ludność 12 261 mieszkańców - mężczyźni 6051, kobiety 6210 osób, przeciętnie 129 mieszkańców/km², w tym:
 - Batycze - 294 osoby,
 - Bolestraszyce - 1 676 osób,
 - Buszkowice - 847 osób,
 - Buszkowiczki - 483 osoby,
 - Kosienice - 924 osoby,
 - Maćkowice - 1022 osób,
 - Orzechowce - 1027 osób,
 - Wyszatyce - 1413 osoby,
 - Żurawica - 4575 osób.
- Podział administracyjny: powiat: przemyski, województwo: podkarpackie.
- Podział geograficzny: Kotlina Sandomierska (90% powierzchni gminy) i Pogórze Przemyskie (10%); najwyższy punkt 367 m npm nad Wołą Maćkowską, najniższy 191 m npm w dolinie Sanu pod Bolestraszcycami.
- Drogi: przez obszar gminy prowadzi krajowa droga Nr 77, droga wojewódzka Żurawica-Łańcut; drogi powiatowe i drogi gminne.
- Kolej: na terenie Żurawicy znajduje się jeden z najważniejszych w Polsce portów przeładunkowych, a przez gminę prowadzi magistrała kolejowa Wrocław-Lwów (Ukraina).
- Gazyfikacja: 100%
- Wodociągi: 100%
- Telefonizacja: 100%
- Kanalizacja: 30%

Łącznie na terenie gminy znajduje się ponad 2600 gospodarstw rolnych, 7 większych zakładów pracy, jednostka wojskowa i szpital. Gmina Żurawica przylega do miasta powiatowego Przemyśl, z którym związana jest od wieków administracyjnie i gospodarczo.

Jednym z głównych priorytetów rozwoju gminy Żurawica, jest poprawa stanu środowiska polegająca na radykalnej poprawie gospodarki odpadami, w tym odpadami azbestowymi.

1.3. Cel i zadania programu

Celem programu jest:

- ✓ spowodowanie oczyszczenia terenu gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- ✓ wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- ✓ spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- ✓ stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

Zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest. Zatem w programie ujęto:

- a. ilości wyrobów oraz ich rozmieszczenie na terenie gminy w układzie miejscowości należących administracyjnie do gminy Żurawica,
- b. wskazanie najbardziej newralgicznych miejsc ze względu na największą ilość występujących wyrobów zawierających azbest oraz największe zagrożenie zdrowia ludzi,
- c. przewidywaną ilość odpadów zawierających azbest koniecznych do składowania w latach: 2008-2012, 2013 - 2022 i 2023 - 2032,
- d. wykaz składowisk odpadów przyjmujących odpady azbestowe,
- e. propozycje działań organizacyjnych i inwestycyjnych zmierzających do osiągnięcia celów Programu wraz z harmonogramem ich wdrażania
- f. koszty wdrażania Programu.

1.4. Metodyka opracowania programu

Jako punkt odniesienia dla Programu przyjęto:

- aktualny stan w zakresie ilości i rozmieszczenia wyrobów zawierających azbest w gminie (na dzień 27.06.2008 r.)
- aktualny stan w zakresie funkcjonujących składowisk odpadów azbestowych (na dzień 30.08.2008 r.)
- cele i zadania oraz harmonogram realizacji "Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" (2002 r.)

2. CHARAKTERYSTYKA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I ODDZIAŁYWANIE AZBESTU NA ZDROWIE LUDZI

2.1. Występowanie i zastosowanie azbestu

Azbest jest nazwą handlową grupy materiałów włóknistych. Pod względem chemicznym są to uwodnione krzemiany magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Rozróżnia się następujące typy azbestu: chryzotyl (włóknista odmiana serpentynu, tj. uwodnionego krzemianu magnezu), amozyt (krzemian żelazowo-magnezowy), krokidolit (krzemian sodowo-żelazowy), antofilit (krzemian magnezowy zawierający żelazo).

Pomimo, iż występowanie azbestu w przyrodzie jest dosyć powszechne, tylko w kilku miejscach na świecie prowadzona była jego eksploatacja na skalę przemysłową. Polska nie posiada złóż azbestu nadających się do eksploatacji przemysłowej.

Właściwości azbestu takie jak: duża odporność na wysokie i niskie temperatury, niewielkie przewodnictwo cieplne i odporność na działanie czynników chemicznych sprawiły, że stał się on powszechnie wykorzystywany jako cenny surowiec również w Polsce.

Azbest szeroko stosowany był w kilku dziedzinach gospodarki, przede wszystkim w budownictwie, ale także w energetyce, transporcie i przemyśle chemicznym. Najważniejszymi zastosowaniami azbestu były:

- wyroby azbestowo-cementowe produkowane z azbestów chryzotylowego i amfibolowych, takie jak: pokrycia dachowe, rury ciśnieniowe, płyty okładzinowe i elewacyjne zawierające od 10-35% azbestu;
- wyroby izolacyjne stosowane do izolacji kotłów parowych, wymienników ciepła, zbiorników, przewodów rurowych oraz ubrań i tkanin ognioodpornych. Zawierają one w zależności od przeznaczenia od 75 do 100% azbestu, głównie chryzotylu;
- wyroby uszczelniające: tektury, płyty azbestowo-kauczukowe, szczeliwa plecione,
- wyroby cierne, takie jak: okładziny cierne i taśmy hamulcowe stosowane do różnego typu hamulców,
- wyroby tekstylne: sznury i maty,
- wyroby hydroizolacyjne: lepiki asfaltowe, kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, zaprawy gruntujące, papa dachowa, płytki podłogowe, zawierające od 20 do 40% azbestu.

Szacuje się (w skali kraju), że ok. 96% ogólnej ilości wyrobów zawierających azbest stanowią płyty azbestowo-cementowe (faliste i płaskie).

Produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce rozpoczęła się w 1907 roku w Krakowie, następnie w Lublinie (ok. 1910 r.) i w Ogrodzieńcu k/Zawiercia (ok. 1920 r.). Jednak stosowanie azbestu na szeroką skalę na terenie Polski w budownictwie nastąpiło w latach 60-tych XX wieku, po uruchomieniu następnych 4 dużych zakładów wyrobów azbestowo-cementowych. Głównym surowcem stosowanym do produkcji był azbest chryzotylowy, ale do połowy lat osiemdziesiątych do produkcji rur ciśnieniowych stosowany był także krokidolit oraz niewielkie ilości amozytu.

Produkcja płyt azbestowo-cementowych w Polsce została zakazana Ustawą z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z 1997 r. i Nr 156 z 1998 r.). Zgodnie z ustawą w Polsce do 28 września 1998 r. została całkowicie zakończona produkcja płyt azbestowo-cementowych, a wcześniej innych wyrobów zawierających azbest.

Natomiast po 28 marca 1999 r. obowiązuje zakaz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest. Wyjątek stanowią wyroby z zawartością azbestu, które nie posiadają jeszcze swoich zamienników ze względu na ekstremalne warunki pracy. Wykaz takich wyrobów zawarty jest w rozporządzeniach ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzania na polski obszar celny. Dotyczy to azbestu włóknistego sprowadzanego do

diafragmy do elektrolizy przeponowej przy produkcji chloru i wyrobów azbestowo-kauczukowych.

2.2. Oddziaływanie azbestu na zdrowie ludzi

Biologiczna agresywność pyłu azbestowego jest zależna od stopnia penetracji i liczby włókien, które uległy retencji w płucach, jak również od fizycznych i aerodynamicznych cech włókien. Szczególne znaczenie ma w tym przypadku średnica włókien. Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Skręcone włókna chryzotyli o dużej średnicy, mają tendencję do zatrzymywania się wyżej, w porównaniu z igłowymi włóknami azbestów amfibolowych, z łatwością przenikających do obwodowych części płuc.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, to znaczy takie, które mogą występować w trwałej postaci w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość mniejszą od 3 mikrometrów, a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3 : 1. Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego, w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych oraz ze względu na fakt, że są także skuteczniej usuwane z płuc, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie ze sobą ryzyko zdrowotne.

Mimo istnienia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu nie można określić dawki progowej pyłu dla działania rakotwórczego azbestu.

Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy),
- łagodnych zmian opłucnowych,
- raka płuc (najpowszechniejszego nowotworu złośliwego, powodowanego przez azbest),
- międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej, nowotworów o wysokiej złośliwości.

Przy narażeniu komunalnym na pył azbestowy głównym skutkiem zdrowotnym, który należy brać pod uwagę, jest międzybłoniak opłucnej i otrzewnej. W zależności od poziomu ekspozycji, może być obserwowany wzrost ryzyka raka płuc.

Zakrojone na szeroką skalę badania przypadków międzybłoniaka oraz trendów zapadalności, wykazały zwiększoną ich częstość w rejonach kopalń i zakładów przetwórstwa azbestu oraz w miastach. Nowotwory te wykazują stopniowy przyrost, rocznie około 10%. Oficjalna statystyka w Polsce wykazuje około 120 przypadków zgonów rocznie, z powodu międzybłoniaka opłucnej.

W latach 1976-96 rozpoznano w Polsce 1314 przypadków azbestozy płuc. Biorąc pod uwagę fakt, że okres latencji rozwoju nowotworów związanych z działaniem azbestu może trwać ponad 30 lat oraz niedostateczną wykrywalność w minionych latach i obecnie chorób związanych z narażeniem na azbest, można przypuszczać, że częstość rozpoznań będzie w przyszłości wzrastać.

Na przykład we Francji, gdzie badania prowadzi się na większą skalę, stwierdzono, że nowotwór opłucnej atakuje od 400 do 600 osób rocznie.

Dopuszczalne stężenie pyłu azbestu w powietrzu atmosferycznym w Polsce wynosi 1000 włókien/m³ powietrza w pomiarach 24-godzinnych. Przeprowadzone badania kontrolne środowiskowych stężeń włókien azbestu w aglomeracjach wielkomiejskich wykazały najwyższe, ponadnormatywne stężenia przy węzłach komunikacyjnych zlokalizowanych w Warszawie, Katowicach i Łodzi.

Efektom narażenia komunalnego na azbest jest wzrost występowania zmian opłucnowych, szczególnie uwapnionych zmian opłucnej oraz zwiększone ryzyko

międzbloniaka opłucnej. Nie ma w Polsce dokładnych danych dotyczących liczby osób, w przeszłości narażonych zawodowo, oraz w przeszłości i obecnie narażonych środowiskowo. Nadal istnieje skażenie środowiska pyłem azbestu, pochodzącym z tak zwanych „dzikich wysypisk odpadów” – szczególnie w lasach i odkrytych wyrobiskach. Nadal ma miejsce pylenie – w coraz większym stopniu – z uszkodzonych powierzchni płyt na dachach i elewacjach budynków. Tylko w gminie Szczucin – szacuje się – że około 14.000 osób powinno być objęte stałym monitorowaniem stanu zdrowia, z powodu zamieszkiwania w obszarze wielokrotnego zwiększenia zagrożeniem azbestu. W całej Polsce są to ilości znacznie wyższe, a co gorsza, stale zwiększające się, na skutek nie usunięcia przyczyn zachorowalności.

Poważny niepokój musi budzić fakt, że usuwanie obecnie z dachów i elewacji wyrobów zawierających azbest przez przypadkowe i nieprofesjonalne firmy, zwiększa tylko zagrożenie pyłem azbestowym dla mieszkańców kraju.

Usunięcie tych zagrożeń będzie wymagało:

- monitorowania i utworzenia bazy danych o aktualnym narażeniu populacji Polski na azbest i skutków zdrowotnych tego narażenia,
- opracowania osobnego programu dotyczącego tego zagadnienia, poprzez specjalistów z dziedziny zdrowia środowiskowego, uwzględniającego również korzyści społeczne i ekonomiczne z powodu obniżenia zachorowalności i zgonów, spowodowanych azbestem,
- powołania Ośrodka referencyjnego dla badań i oceny ryzyka zdrowotnego, związanego z konkretnymi projektami usuwania azbestu. Przewidywanie i ocena ryzyka zdrowotnego narażenia na azbest wymaga wiedzy i umiejętności specjalistycznych i nie może być pozostawiona bez nadzoru merytorycznego. Błędna ocena ryzyka będzie miała zarówno skutki zdrowotne, jak i ekonomiczne. Ośrodek taki powinien mieć również kompetencje w dziedzinie medycyny środowiskowej, aby mógł, w razie potrzeby, objąć specjalistycznymi obserwacjami lekarskimi grupy ludności, nadmiernie narażone na pył azbestowy,
- opracowania i wdrożenia programu szkolenia z zakresu ryzyka zdrowotnego związanego z narażeniem na ekspozycję azbestu, przekazywania informacji o szkodliwości azbestu i sposobach przeciwdziałania szkodliwemu wpływowi azbestu na zdrowie.

Natomiast nie ma dowodów świadczących o tym, że azbest spożyty w wodzie jest szkodliwy dla zdrowia. Zarówno raport WHO jak i stanowisko Państwowego Zakładu Higieny z dnia 30.06.2007r są w tej sprawie jednoznaczne. Dlatego zastępowanie rur azbestowo-cementowych w instalacjach ziemnych wyrobami bezazbestowymi powinno następować sukcesywnie, w miarę technicznego zużycia lub w przypadku woli wymiany na rury bezazbestowe.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

„wyroby miękkie” - których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy.

„wyroby twarde” - których gęstość objętościowa jest większa niż 1000kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek

naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

2.3. Użytkowanie wyrobów zawierających azbest

Bezpieczne użytkowanie płyt azbestowo-cementowych uwarunkowane jest, oprócz czynnika czasu użytkowania, także właściwym ich zabezpieczeniem. Znane są dwie metody zabezpieczania wyrobów z azbestem:

- obudowanie
- pokrycie powłoką (kapsulacja)

Pierwsza metoda polega na odizolowaniu wyrobów zawierających azbest od otoczenia poprzez obudowanie ich pyłoszczelną przegrodą wykonaną np. ze sklejki lub płyt gipsowych. Natomiast kapsulacja to pokrycie powierzchni tych wyrobów specjalnymi substancjami impregnującymi uniemożliwiającymi kruszenie się azbestu lub błonotwórczymi, które tworzą na powierzchni materiału warstwę uniemożliwiającą odłamywanie się zewnętrznych części wyrobu.

Należy nadmienić, że czynnikiem negatywnie wpływającym na obecny stan wyrobów azbestowych (pokryć dachowych i elewacji) był ich nieprawidłowy montaż (dotyczy to głównie terenów wiejskich), powodujący pękanie płyt oraz ich odkształcanie. Dodatkowym czynnikiem jest nieprzestrzeganie terminów konserwacji, a nawet całkowity brak konserwacji.

Czas użytkowania płyt azbestowo-cementowych (prawidłowo założonych i zamontowanych, pomalowanych farbą akrylową i konserwowanych co 5-7 lat) określony został na 30 lat. W Polsce wiele wyrobów jest użytkowanych średnio od 10 do 50 lat.

3. PODSTAWOWE REGULACJE PRAWNE W ZAKRESIE UŻYTKOWANIA I USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I OBOWIĄZKI Z NICH WYNIKAJĄCE

Regulacje prawne dotyczące m.in. usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, począwszy od realizacji obowiązku dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów do momentu zdeponowania wytworzonych odpadów na składowisku, zamieszczone zostały w aktach prawnych.

Obecnie w Polsce istnieje szereg przepisów dotyczących problematyki azbestu. Biorąc pod uwagę przedmiot niniejszego zamówienia poniżej wymieniono najważniejsze ustawy i rozporządzenia, wg stanu na dzień 30 sierpnia 2008 r.

3.1. Ustawy

1. *Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest* (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z 1997 r. z późn. zm.). Ustawa zakazuje wprowadzania na obszar kraju azbestu, wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi azbest.
2. *Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (Dz. U. Nr 89, poz. 414, z późn. zm.) art. 30 ust. 3 stanowi: Właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych, objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1, jeżeli ich realizacja może naruszyć ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub spowodować: zagrożenie bezpieczeństwa ludzi lub mienia, pogorszenie stanu środowiska lub dóbr kultury, pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych, wprowadzenie, utrwalenie bądź zwiększenie ograniczeń lub uciążliwości dla terenów sąsiednich.
3. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.). Ustawa ta wprowadziła m.in. obowiązek składania przez wójtów, burmistrzów i prezydentów miast, a także osoby prawne stosownych informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (w tym również azbest)
4. *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach* (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późn. zm.). Ustawa ta wprowadziła m.in. obowiązek uzyskania przez wytwórcę odpadów niebezpiecznych (wykonawcę prac usuwania wyrobów zawierających azbest) zatwierdzenia – przez właściwego wojewodę lub starostę – programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest)

3.2. Rozporządzenia

1. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. – w sprawie katalogu odpadów* (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych poniżej grupach i podgrupach z odpowiednim przypisanym kodem klasyfikacyjnym:
 - 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy,
 - 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu,
 - 10 11 81* - odpady zawierające azbest,
 - 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych,

- 15 01 11* - opakowania z metali zawierających niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające wolny azbest,
- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

2. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska* (Dz. U. Nr 175, poz. 1439) określa termin oraz formę składania informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

3. *Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny* (Dz. U. Nr 191, poz. 1595). W sposób nieselektywny mogą być składowane odpady o następujących kodach:

- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest

Odpady te mogą być składowane wspólnie, na tym samym składowisku odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Nie można natomiast mieszać tych odpadów i składować z innymi odpadami niebezpiecznymi.

4. *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy* (Dz. U. Nr 217, poz. 1833) określa najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy pyłów zawierających azbest:

a). pyły zawierające azbest chryzotylowy oraz pyły zawierające azbest chryzotylowy i inne minerały włókniste oraz pyły zawierające inne minerały włókniste, z wyjątkiem krokidolitu

- pył całkowity – 1,0 mg/m³
- włókna respirabilne – 0,2 mg/m³

b). pyły zawierające krokidolit

- pył całkowity – 0,5 mg/m³
- włókna respirabilne – 0,2 mg/m³

5. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. Nr 1, poz. 12) określa limity stężenia azbestu w powietrzu. Wartości odniesienia dla azbestu wynoszą odpowiednio:

- dla 1 godziny – 2 350 włókien/m³
- dla roku kalendarzowego – 250 włókien/m³.

6. *Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów* (Dz. U. Nr 61, poz. 549). Określa m.in. wymagania dotyczące składowania odpadów zawierających azbest.

7. *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia* (Dz. U. Nr 120, poz. 1126) określa zakres rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa lub zdrowia ludzi.

8. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876). Rozporządzenie wprowadza obowiązek inwentaryzacji przez właściciela lub zarządzającego (osobę fizyczną) miejsc, gdzie był lub jest wykorzystywany azbest – oraz składania corocznie stosownych informacji do właściwego wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Osoby prawne składają sprawozdania do wojewody.

9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649) nakłada na właścicieli lub zarządców obiektów, urządzeń budowlanych, instalacji przemysłowych lub innych miejsc zawierających azbest - obowiązek okresowej kontroli stanu tych wyrobów oraz sporządzenia oceny stanu i możliwości użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia (Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest). Pierwsza kontrola powinna być przeprowadzona w terminie do 6 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia. Ww podmioty przechowują 1 egz. oceny (łącznie ze stosowną dokumentacją) a 2-gi egz. oceny przekazują właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280, poz. 2771). Rozporządzenie określa m.in. obowiązki pracodawcy przy prowadzeniu prac w kontakcie ze szkodliwymi substancjami (w tym z azbestem).

11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 279, poz. 2758). Rozporządzenie określa jednostkowe stawki opłat za:

a). gazy lub pyły wprowadzane do powietrza	
- azbest	288,68 zł/kg
b). umieszczenie odpadów na składowisku:	
- 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy	41,97 zł/Mg
- 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu	41,97 zł/Mg
- 10 13 09* - odpady zawierające azbest z produkcji elementów azbestowo-cementowych	41,97 zł/Mg
- 10 11 81* - odpady zawierające azbest	41,97 zł/Mg
- 15 01 11* - opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) łącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi	41,97 zł/Mg
- 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest	41,97 zł/Mg
- 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające wolny azbest	41,97 zł/Mg
- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest	16,51 zł/Mg
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest	16,51 zł/Mg

12. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645). Rozporządzenie określa m.in. obowiązki wykonywania badań właściwych dla prowadzenia prac z czynnikami szkodliwymi (w tym azbest).

3.3. Obowiązki

Obowiązki gminy i powiatu:

- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierającymi azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właściciele i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest),
- udzielanie zezwoleń na transport odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu).

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- sporządzanie i przedkładanie organom nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsc zawierające azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- sporządzanie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzanie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzanie i przedkładanie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o :
 - wyrobach zawierających azbest i miejscach ich wykorzystywania,
 - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone zgłaszaniem właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy

- zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:
 - identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
 - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
 - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
 - zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

4. STAN AKTUALNY W ZAKRESIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I GOSPODARKI ODPADAMI AZBESTOWYMI

4.1. Wprowadzenie

Przedstawione w krajowym "Programie .." szacunkowe ilości wyrobów zawierających azbest wskazują, że województwo podkarpackie zajmuje dziesiąte miejsce w Polsce pod względem ilości wyrobów zawierających azbest zabudowanych w obiektach budowlanych. Na terenie województwa, znajduje się około 665 050 Mg² tych wyrobów, w tym 647 350 Mg stanowią płyty azbestowo-cementowe a 17 700 Mg rury azbestowo-cementowe.

Wstępem do przeprowadzenia oszacowań była analiza wszystkich dostępnych informacji dotyczących ilości budynków i budowli, gdzie stosowano wyroby zawierające azbest. Przede wszystkim są to budynki jednorodzinne, gospodarcze, inwentarskie oraz garaże posiadające pokrycia dachowe wykonane z wyrobów azbestowo-cementowych.

Średnia masa 1 m² pokrycia dachowego z płyt azbestowo-cementowych została przyjęta na poziomie: 12 kg dla eternitu falistego i 9 kg w przypadku eternitu płaskiego. Przy oszacowywaniu ilości płyt azbestowo-cementowych zabudowanych na budynkach mieszkalnych i inwentarskich przyjęto średnią masę 1 m² równą 11 kg, ze względu na brak szczegółowych danych o rodzaju tych płyt (grubości, długości fali, itp.).

Dla potrzeb gminnego „Programu...” dokonano szacunku ilości wyrobów zawierających azbest wg trzech grup, tj. budynki mieszkalne i inwentarskie, zakłady przemysłowe, handlowe i usługowe oraz rury azbestowo-cementowe.

4.1.1. Budynki mieszkalne i inwentarskie

Dane dotyczące ilości płyt azbestocementowych wbudowanych w budynki mieszkalne, inwentarskie i gospodarcze zostały udostępnione przez Gminę Żurawica.

Wyroby zawierające azbest występujące na terenie gminy Żurawica (Tabela 1) przedstawiono zarówno w bezwzględnych wartościach jak i w przeliczeniu na jednostkę powierzchni.

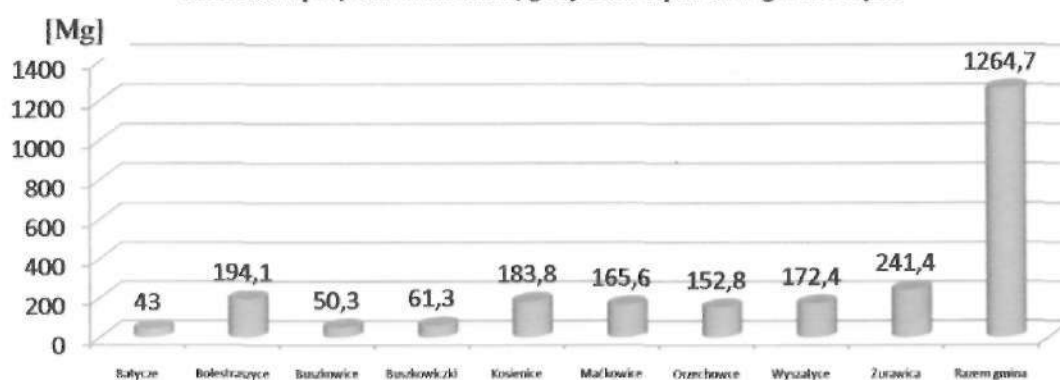
² wg stanu na 2000 r. zgodnie z danymi przedstawionymi w krajowym "Programie ..".

Tabela 1 Szacowana ilość wyrobów zawierających azbest zabudowanych w budynkach mieszkalnych, inwentarskich, gospodarczych oraz garażowych w poszczególnych miejscowościach.

L. P.	Miejscowość	Budynki mieszkalne		Budynki inwentarskie, gospodarcze oraz garaże		Razem		Wskaźnik nagromadzenia
		m ²	Mg	m ²	Mg	m ²	Mg	Mg/km ²
1	Batycze	2108	23,2	1797	19,8	3905	43,0	10,51
2	Bolestraszyce	8401	92,4	9249	101,7	17650	194,1	14,53
3	Buszkowice	3720	40,9	850	9,4	4570	50,3	23,95
4	Buszkowiczki	1500	16,5	4072	44,8	5572	61,3	18,58
5	Kosienice	5860	64,5	10841	119,3	16701	183,8	17,27
6	Maćkowice	8194	90,1	6863	75,5	15057	165,6	9,02
7	Orzechowce	6324	69,6	7564	83,2	13888	152,8	21,92
8	Wyszatyce	5270	58,0	10400	114,4	15670	172,4	9,41
9	Żurawica	9126	100,4	12817	141,0	21943	241,4	12,98
Razem gmina		50503	555,6	64453	709,1	114956	1264,7	13,21

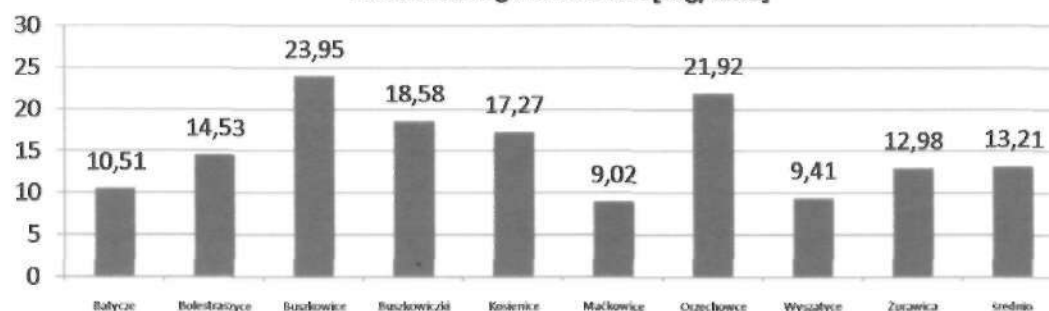
Większość płyt azbestowo-cementowych (ok. 56%) znajdują się na budynkach o przeznaczeniu gospodarczym, inwentarskim i garażach.

Szacowana ilość wyrobów zawierających azbest zabudowanych w budynkach mieszkalnych, inwentarskich, gospodarczych oraz garażowych

Największa ilość wyrobów zawierających azbest znajduje się na terenie miejscowości Żurawica – 241,4 Mg.

Wskaźnik nagromadzenia [Mg/km²]

Największy wskaźnik nagromadzenia zanotowano na terenie miejscowości Buszkowice 23,95 Mg/km² i Orzechowce 21,92 Mg/km².

4.1.2. Zakłady

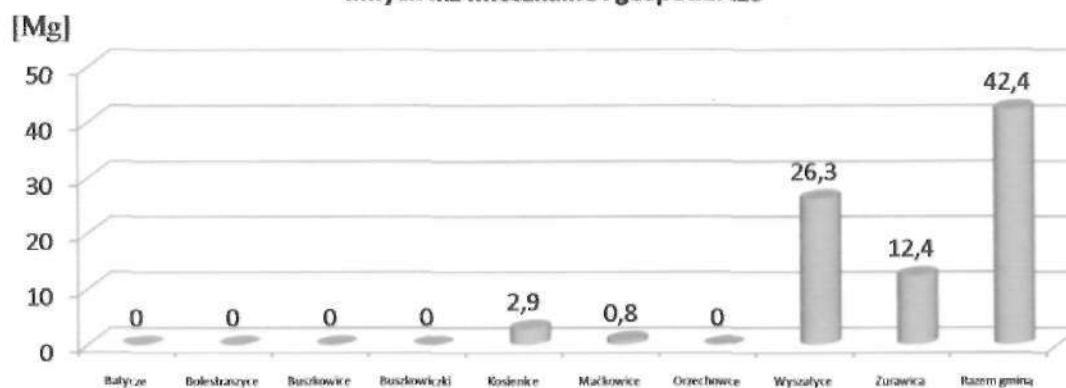
Dane dotyczące ilości budynków innych niż mieszkalne i gospodarcze zostały udostępnione przez Gminę Żurawica.

Wyroby zawierające azbest występujące na terenie gminy (Tabela 2) przedstawiono zarówno w bezwzględnych wartościach jak i w przeliczeniu na jednostkę powierzchni.

Tabela 2 Szacowana ilość wyrobów zawierających azbest zabudowanych w budynkach innych niż mieszkalne i gospodarcze w poszczególnych miejscowościach.

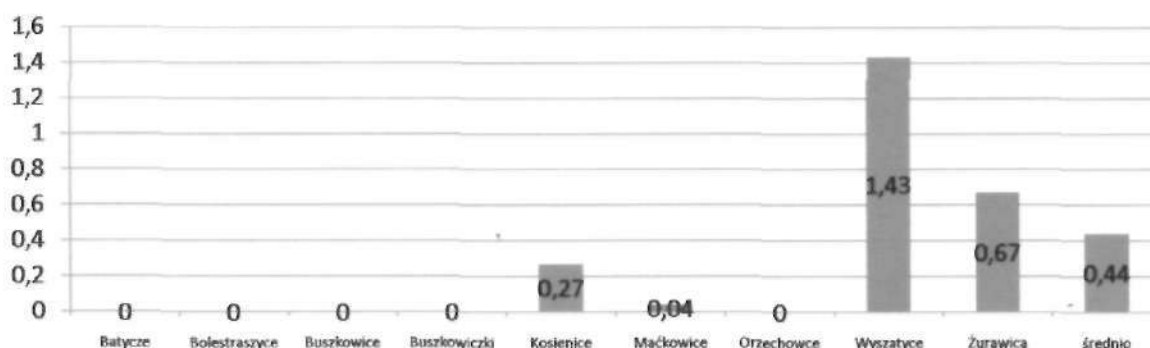
L.p.	Miejscowość	Budynki niemieszkalne (zakłady produkcyjne, budynki o przeznaczeniu handlowo – usługowym)		Wskaźnik nagromadzenia
		m ²	Mg	Mg/km ²
1	Batycze	0	0	0
2	Bolestraszyce	0	0	0
3	Buszkowice	0	0	0
4	Buszkowiczki	0	0	0
5	Kosienice	260	2,9	0,27
6	Maćkowice	70	0,8	0,04
7	Orzechowce	0	0	0
8	Wyszatyce	2388	26,3	1,43
9	Żurawica	1126	12,4	0,67
Razem gmina		3844	42,4	0,44

Szacowana ilość wyrobów zawierających azbest zabudowanych w budynkach innych niż mieszkalne i gospodarcze

Największa ilość wyrobów zawierających azbest znajduje się na terenie miejscowości Wyszatyce – 26,3 Mg.

Wskaźnik nagromadzenia [Mg/km²]

Największy wskaźnik nagromadzenia zanotowano na terenie miejscowości Wyszatyce 1,43 Mg/km².

4.1.3. Rury azbestowo-cementowe

Na terenie Gminy Żurawica nie zinwentaryzowano rur azbestocementowych.

4.1.4. Zbiorcze zestawienie wyrobów zawierających azbest

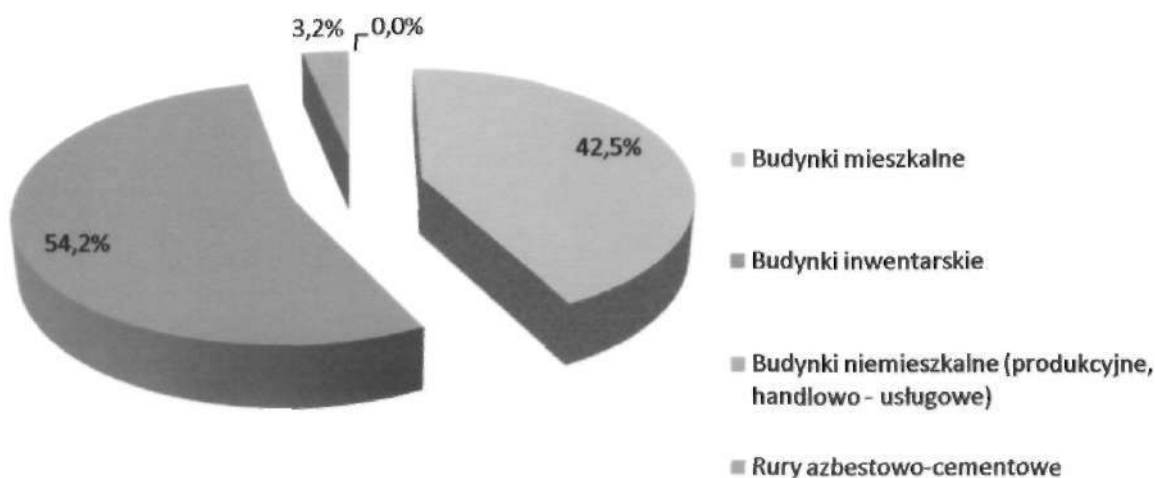
Zbiorcze zestawienie danych szacunkowych przedstawiono w Tabeli 3.

Tabela 3 Sumaryczna ilość wyrobów zawierających azbest w Gminie Żurawica

L.p.	Wyszczególnienie	Ilość wyrobów zawierających azbest [Mg]
1	Budynki mieszkalne	555,6
2	Budynki inwentarskie	709,1
3	Budynki niemieszkalne (produkcyjne, handlowo - usługowe)	42,4
4	Rury azbestowo-cementowe	0
Razem		1307,1

Jak wynika z powyższych danych, w Gminie Żurawica, aż 96,7% (1264,37Mg) wyrobów zawierających azbest zabudowana jest w budynkach w tym: mieszkalnych (42,5%) i inwentarskich (54,2%).

Sumaryczna ilość wyrobów zawierających azbest w Gminie Żurawica

Najwyższy wskaźnik nagromadzenia wyrobów zawierających azbest w gminie występuje w miejscowości Buszkowice.

Przedstawiona powyżej analiza zagrożenia azbestem jest oceną szacunkową i obciążoną błędem wynikającym z faktu, że dane dotyczące ilości wyrobów zawierających azbest, są danymi szacunkowymi, a nie wynikającymi z dokładnie przeprowadzonej inwentaryzacji.

4.1.5. Określenie stopnia pilności

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Pomocy Społecznej dnia 2 kwietnia 2004 roku (Dz. U. Nr 71, poz. 649) stopień pilności **I** oznacza konieczność wymiany lub naprawy wyrobu. Stopień pilności **II** oznacza ponowną ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania w terminie jednego roku. Stopień pilności **III** oznacza ponowną ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania w terminie do 5 lat.

Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Przyjęta punktacja
I.	Sposób zastosowania azbestu	
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)	30
2.	Tynk zawierający azbest	30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1.000 kg/m ³)	25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem	10
II.	Rodzaj azbestu	
5.	Azbest chryzotylowy	5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)	15
III.	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem	
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien	30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnątrznej	10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna	0
IV.	Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem	
10.	Duże uszkodzenia	30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia	10 ⁴⁾
12.	Brak	0
V.	Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem	
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac	15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)	10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne	10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania	10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)	10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza	10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne	0
VI.	Wykorzystanie pomieszczenia	
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców	35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób	30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie	20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie	10
VII.	Usytuowanie wyrobu	
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu	30
25.	Za zawieszonym, nieuszczelnym sufitem lub innym pokryciem	25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)	25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym	10

Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie)

65 i więcej punktów

Stopień pilności II (ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów**Stopień pilności III** (ponowna ocena w terminie do 5 lat)

do 35 punktów

Rodzaj obiektu	Ilość wyrobów zawierających azbest [Mg]	Stopień pilności
Budynki jednorodzinne i gospodarcze (zgłoszone przez osoby fizyczne)	252,9	I (bardzo zły lub zły stan pokrycia)
	379,5	II (dostateczny lub średni stan techniczny pokrycia)
	632,3	III (dobry i bardzo dobry stan techniczny pokrycia)
Budynki i instalacje użytkowane przez podmioty gospodarcze	42,40	I i II
Rury azbestowe	---	---
RAZEM:	1307,1	---

4.2. Składowiska odpadów azbestowych

Jedyną stosowaną w Polsce metodą unieszkodliwiania odpadów azbestowych jest ich składowanie. Poniżej umieszczono wykaz istniejących składowisk wraz z wolną pojemnością składowiska.

Wykaz istniejących składowisk

Lp	Nazwa i lokalizacja składowiska	Nazwa i adres zarządzającego składowiskiem	Wolna pojemność składowiska [m ³]
1	Składowisko Odpadów Przemysłowych, ul. Gómicza, Wałbrzych	Mo-Bruk, Korzenna 214, 33-322 Korzenna	113 460
2	Godzinkowice, gm. Olawa		5 000
3	Teren KGHM „Polska Miedz” w Lubinie Oddział Huta Miedzi Głogów	KGHM „Polska Miedz” S.A. w Lubinie Oddział Huta Miedzi Głogów	wykorzystywane przez właściciela
4	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Małocieczowo, gm. Pruszcz, Chelmża	„ECO-POL” Sp. z o.o., ul. Św. Jana 18 D, 87-140 Chelmża	1 000 000
5	Teren ANWIL, Włocławek	ANWIL S.A., ul. Torajska 222, 87-805 Włocławek	wykorzystywane przez właściciela
6	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Pomatowa Wieś, gm. Pomatowa	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Młodzieżowa 4, 24-320 Pomatowa	5 700
7	Składowisko Piaski Zarzeczce II, Kraśnik	Związek Międzygminny „Strefa Usług Komunalnych”	167 216
8	Chróstek, gm. Gorzów Wielkopolski	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Teatralna 49, 66-400 Gorzów Wielkopolski	30 000
9	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Jadzwinówka, gm. Radomsko	Metalurgia S.A., ul. Reymonta 62, 97-500 Radomsko	32 304
10	„Bagnio-Lubień” – teren Elektrowni Bełchatów S.A.	Elektrownia Bełchatów S.A. z/s w Rogowcu	wykorzystywane przez właściciela
11	Ujków Stary, gm. Bolesław	Zakład Gospodarki Komunalnej „Bolesław” Sp. z o.o., ul. Osadowa I, 32-329 Bolesław	63 000
12	Tarnów - Mościce	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o., ul. Kwiatkowskiego 8, 33-101 Tarnów	28 700
13	Rachocin, gm. Sierpe	Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, ul. Traugutta 33, 09-200 Sierpe	215 204
14	Młyny, gm. Radymno	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Radymno z/s w Skoloszowie 341, 37-550 Radymno	6 400
15	Pysznicza, gm. Pysznicza	Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Wolności 295, 37-403 Pysznicza	1 000
16	Składowisko Odpadów Miastkowo, pow. Łomża	MPGKiM Zakład Budżetowy w Łomży	800
17	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Bierkowie, gm. Słupsk	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Słupska, Bierkowo 120, 76-261 Bruskowo Wielkie	14 700
18	Knurów	PPHU „Komart” Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, Knurów	289 246
19	Świętochłowice – teren po eksploatacji haldy Huty „Florian”	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Lagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice	8 300
20	Teren Koksowni „Przyjaźń”, Dąbrowa Górnicza	Koksownia „Przyjaźń” Sp. z o.o., ul. Koksownicza 1, Dąbrowa Górnicza	189
21	Teren Oczyszczalni Ścieków Deszczowo-Przemysłowych Huty Katowice, Dąbrowa Górnicza	MITTAL STEEL POLAND S.A. Oddział w Dąbrowie Górniczej, ul. Pilsudskiego 92	wykorzystywane przez właściciela
22	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Dobrów, gm. Tuczępy	Chempol Sp. z o.o., Dobrów 8, 28-142 Tuczępy	175 000
23	Półwieś, gm. Zalewo	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. 3-go Maja 8, 14-100 Ostróda	21 000
24	Składowisko Odpadów Niebezpiecznych Pasieka k. Trzemeszna	IZOPOL S.A., ul. Gnieźnieńska 4, 62-240 Trzemeszno	199 200
25	Konin ul. Sulańska 11	Zakład Utylizacji Odpadów Sp. z o.o., ul. Sulańska 11, 62-510 Konin	164 880
26	Sianów, gm. Kartuzy	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Komunalna 5, 75-724 Koszalin	25 000
27	Składowisko odpadów Dalsze, gm. Myslibórz	„Eko-Mysł” Sp. z o.o., Dalsze 36, 74-300 Myslibórz	2 100
28	Składowisko odpadów Marianowo, gm. Marianowo	Przedsiębiorstwo EKOMAR Sp. z o.o., Jeziora 15, 73-121 Marianowo	1 660
RAZEM			2 570 059

5. PROGRAM USUWANIA WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW AZBESTOWYCH

5.1. Założenia Programu

Proces usuwania wyrobów zawierających azbest, zgodnie z zapisami krajowego programu, powinien być zakończony w 2032 roku. Wynika to z bardzo dużej ilości tych wyrobów oraz wysokości potrzebnych środków finansowych.

Dla potrzeb niniejszego programu, w ślad za programem krajowym, przyjęto podzielenie okresu do 2032 roku na 3 podokresy, tj.

- okres I: lata 2006-2012
- okres II: lata 2013- 2022
- okres III: lata 2023-2032

5.2. Oszacowanie ilości wyrobów zawierających azbest wymagających usunięcia oraz pojemności potrzebnych składowisk

W przedstawionych poniżej szacunkach pominięto usuwanie wyrobów zawierających azbest, znajdujących się poza budownictwem. Wynika to z następujących okoliczności:

- niewielkiej ilości takich wyrobów, w stosunku do ogólnej masy wyrobów do usunięcia,
- obligatoryjne zobowiązania właścicieli przedmiotów zawierających azbest, a także firm zajmujących się wymianą i usuwaniem zużytych wyrobów do podporządkowania się ogólnym przepisom w tym zakresie,
- przyjęcia założenia, że usunięcie zużytych, drobnych wyrobów zawierających azbest, w każdym przypadku dokonywane jest na koszt właściciela, nie wymaga więc ani dodatkowych kosztów, ani sposobów finansowania.

Zgodnie z Tabelą 3 szacunkowa ilość wyrobów zawierających azbest zabudowana w postaci płyt dachowych i elewacyjnych w budynkach mieszkalnych i inwentarskich oraz użyteczności publicznej wynosi ok. 1307,1 tys. Mg.

5.3. Cele w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej

W Tabeli 4 przedstawiono szczegółowe cele do osiągnięcia w trzech podokresach. Perspektywa krótkoterminowa to lata 2006 -2012, średnioterminowa to lata 2013-2022 i długoterminowa to lata 2023-2032.

Tabela 4 Cele w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwiania odpadów azbestowych

Lp.	Okres	Cele
Nadrzędny cel Programu: Wylimitowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy Żurawica spowodowanych azbestem oraz likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko		
1.	Lata 2006-2012	Weryfikacja skali problemu obecności wyrobów zawierających azbest na obszarze gminy Żurawica Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest Bezpieczne usunięcie ok. 30 % aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych
2.	Lata 2013-2022	Bezpieczne usunięcie ok. 50% aktualnej ilości wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwienie odpadów azbestowych
3.	Lata 2023-2032	Bezpieczne usunięcie wszystkich (ok. 20% aktualnej ilości) wyrobów zawierających azbest z terenu gminy i unieszkodliwienie odpadów azbestowych

5.4. Koszty wdrożenia "Programu ..."

Przedstawiony w Tabeli 5 harmonogram prezentuje planowane przedsięwzięcia inwestycyjne oraz szacunkowe koszty. Harmonogram obejmuje okres 2006 - 2032, z podziałem na trzy podokresy.

Wstępem do oceny kosztów wdrożenia przedsięwzięć inwestycyjnych była szczegółowa analiza kosztów usuwania wyrobów zawierających azbest.

W programie założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie się odbywać ze wsparciem finansowym Gminy. Wsparcie dotyczyć będzie refinansowania w wysokości w przedziale od 60-90 % kosztów: demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobów. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków Gminnych i Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Szczegółowe warunki pomocy finansowej dla osób podejmujących się usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest określone zostaną w odrębnym Zarządzeniu Wójta Gminy Żurawica.

Tabela 5 Koszty usunięcia wyrobów zawierających azbest w latach 2006-2032

L.p.	Wyszczególnienie	Jedn.	Lata		
			2006-2012	2013-2022	2023-2032
1	Ilość wyrobów zawierających azbest przewidziana do usunięcia	Mg	392,1	653,6	261,4
2	Koszty unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest	tys. zł.	744,99 ¹	1'241,84 ¹	496,66 ¹
	Sumarycznie	tys. zł	744,99	1'241,84	496'66
	W okresie 2006-2032	tys. zł.		2'483,49	

Usuwanie, transport i unieszkodliw wyrobów zawierających azbest:

¹ - przyjęty średni koszt usunięcia 1Mg wyrobów zawierających azbest wynosi 1900zł (Dane otrzymane z firmy „Uniserv Jarosław“.

W Tabeli 6 przedstawiono symulację kosztów które poniesie Gmina w przypadku refinansowania w wysokości: 60%, 70%, 80% i 90%

Tabela 6 Szacowane koszty, do poniesienia przez Gminę, usunięcia wyrobów zawierających azbest w latach 2006-2032

L.p.	Zakładany poziom refinansowania kosztów	Lata			Razem [tyś zł]
		2006-2012	2013-2022	2023-2032	
1	60%	446,99	745,10	156,84	1348,93
2	70%	521,49	869,29	182,98	1573,76
3	80%	595,99	993,47	209,12	1798,58
4	90%	670,49	1'117,66	235,26	2023,41

Koszty wdrożenia przedsięwzięć zdefiniowanych w niniejszym dokumencie są podane w cenach III kwartału 2008 roku.

Należy zaznaczyć, że koszty te powinny być weryfikowane podczas każdorazowej aktualizacji Programu.

6. PODSUMOWANIE

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urzędów zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

mgr inż. Marian Baran
RZECZOZNAWCA BUDOWLANY
w zakresie sieci wodociągowych
i kanalizacyjnych oraz ochrony środowiska
Nr. UAN-III/7342/44/92

WZÓR

OCENA

stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I.	Sposób zastosowania azbestu		
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II.	Rodzaj azbestu		
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III.	Struktura powierzchni wyrobu z azbestem		
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0

IV. Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0
V. Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI. Wykorzystanie pomieszczenia			
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwale lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII. Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wywiewania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny

Stopień pilności I

(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II

(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III

(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel / Zarządca

.....
Adres

data

1) Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).

2) Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.

3) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.

4) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

Informacja o wyrobach zawierających azbest¹⁾ i miejscu ich wykorzystania.

1. Miejsce, adres.....
2. Właściciel, zarządca, użytkownik*.....
 - a) osoba prawna – nazwa, adres.....
 - b) osoba fizyczna – nazwisko, imię, adres.....
3. Tytuł własności
4. Nazwa/rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu
- a) okresowej wymiany z tytułu zużycia⁵⁾
 - b) całkowitego usunięcia.....
8. Inne, istotne informacje o wyrobach⁶⁾.....

Data

Podpis

Wyjaśnienia:

* – niepotrzebne skreślić

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier i tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Według „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” – załącznik 1 do rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 14 sierpnia 1998 (Dz.U. Nr 138, poz. 895).

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub wprowadzania na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacje o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu.

Informacja o wyrobach zawierających azbest,¹⁾ których wykorzystywanie zostało zakończone

1. Miejsce, adres.....
.....
 2. Właściciel, zarządca
*.....
a) osoba prawna – nazwa, adres.....
b) osoba fizyczna – nazwisko, imię, adres.....
.....
 3. Tytuł własności
.....
 4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
.....
 5. Ilość (m², tony)³⁾
.....
 6. Rok zaprzestania wykorzystania wyrobów.....
 7. Planowane usunięcie wyrobów.....
a) sposób
.....
b) przez kogo
.....
a) termin
.....
 8. Inne, istotne informacje⁴⁾
.....
Data
.....
- Podpis

Wyjaśnienia:

* - niepotrzebne skreślić

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest, uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1% azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczelwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier i tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacje o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Wzór oznakowania dla miejsc zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest.

Oznakowanie wzorowane jest na postanowieniu Unii Europejskiej (załącznik II do Dyrektywy 83/478/EWG).

Wszystkie wyroby zawierające azbest oraz odpady lub miejsca ich występowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- a) oznakowanie zgodne z podanym wzorem, powinno posiadać wymiary co najmniej 5 cm wysokość (H) i 2,5 cm szerokość,
- b) oznakowanie powinno się składać z dwóch części:
 - części górnej ($h_1 = 40\% H$) zawierającej literę „a” w białym kolorze na czarnym tle,
 - części dolnej ($h_2 = 60\% H$), zawierającej standardowy napis w białym i/lub czarnym kolorze na czerwonym tle i powinien być wyraźnie czytelny,
- c) jeżeli wyrób zawiera krokidolit, standardowo stosowany zwrot „zawiera azbest” powinien być zastąpiony zwrotem „zawiera krokidolit-azbest niebieski”.

**ZALECENIA I WYTYCZNE – POSTĘPOWANIE Z AZBESTEM I WYROBAMI
ZAWIERAJĄCYMI AZBEST**

- 1) Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu w trakcie niewłaściwego demontażu azbestu i jego wyrobów.
- 2) Każdy mieszkaniec – osoba fizyczna nie będąca przedsiębiorcą zobowiązany jest **gminie**, natomiast właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc – **województwie** na terenie, na których był lub jest wykorzystywany azbest przedłożyć informacje o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania (wg. wzoru - załącznik nr 2 do niniejszego opracowania), o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone (wg. wzoru – załącznik nr 3 niniejszego opracowania).
- 3) Informacje o których mowa w pkt. 1 powinny być sporządzone w dwóch egzemplarzach, jeden przekazywany wojewodzie/wójtowi, drugi przechowywany przez okres jednego roku, do czasu sporządzenia następnej informacji,
- 4) Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest stanowiących w myśl obowiązujących przepisów odpady niebezpieczne wymaga uzyskania zgody udzielonej przez starostę, specjalistycznej firmie posiadającej odpowiednie zaplecze techniczne i przeszkolony w zakresie bhp przy postępowaniu z azbestem personel,
- 5) Starosta posiada wykaz specjalistycznych firm posiadających zatwierdzone programy gospodarki odpadami niebezpiecznymi – azbestem wytwarzanymi na terenie powiatu przemyskiego,
- 6) Unieszkodliwianie azbestu i jego wyrobów następuje poprzez składowanie na składowisku odpadów niebezpiecznych,
- 7) Szczegółowych informacji w zakresie postępowania z azbestem i jego wyrobami udziela Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Przemyślu, ul. Pl. Dominikański 3, 37-700 Przemyśl.

mgr inż. Marian Baran
RZECZOZNAWCA BUDOWLANY
w zakresie sieci wodociągowych
i kanalizacyjnych oraz ochrony środowiska
Nr: UAN-III/7342/44/92

WNIOSEK
o dofinansowanie odbioru odpadów zawierających azbest

1. Wnioskodawca:
(imię i nazwisko właściciela nieruchomości)

adres do korespondencji:
(kod pocztowy, nazwa miejscowości, ulica, nr. domu, nr. lokalu)

telefon: tytuł prawny do nieruchomości
(własność, współwłasność, najem, użyczenie, inny)

2. Miejsce wytworzenia i zdeponowania odpadów zawierających azbest:

..... nr ewidencyjny działki
(ulica i nr domu/nr nieruchomości gdzie został przeprowadzony
demontaż pokrycia dachowego / elewacji)

3. Rodzaj odpadów:
(płyty cementowe płaskie / faliste, inny odpad)

4. Ilość szacunkowa odpadów:

5. Oświadczam, że wszystkie dane zawarte w powyższym wniosku wypełniłem(am)
zgodnie z prawdą.

.....
(data i podpis wnioskodawcy)

PRZEWODNICZĄCY RADY
Lucjan Fac